

Svazek 5.

Z'EV BEN SHIMON HALEVI

**Vesmír
v kabale**

VOLVOX GLOBATOR

**SEBRANÉ SPISY
SHIMONA HALEVIHO**

SEBRANÉ SPISY

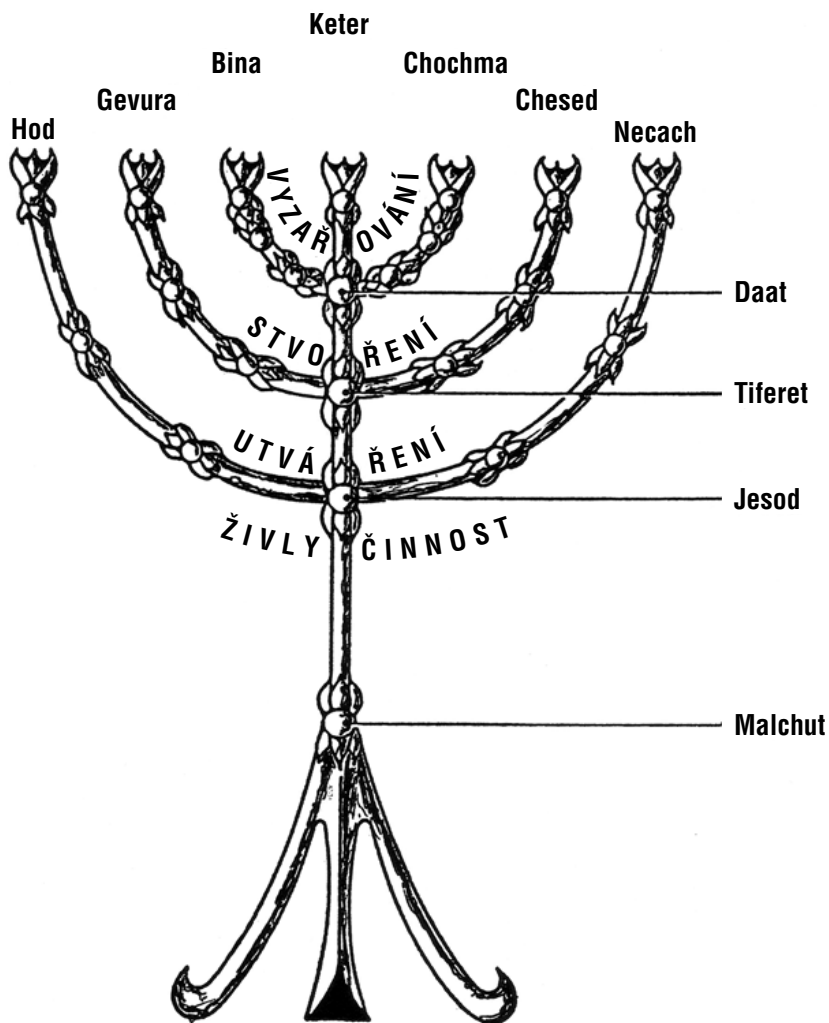

SHIMONA HALEVIHO

svazek 5.

VESMÍR V KABALE

I. MENORA

Obraz tohoto sedmiramenného svícnu dostal Mojžíš na hoře Sinaj. Menora v symbolické formě ztělesňuje veškerou metafyziku obrazce Stromu života, který je základem kabaly. Tak například dvaadvacet poupat představuje písmena hebrejské alefbety a stezky ukazující deset posvátných čísel či božských principů, které ovládají bytí. Menora byla zhotovena z jednoho kusu zlata, jež představuje světlo a Božskou jednotu. (Halevi, 20. století)

Vesmír v kabale

Z'ev ben Shimon Halevi

VOLVOX GLOBATOR

A Kabbalistic Universe

Z'ev ben Shimon Halevi

přeložila Lily Sekytová-Císařovská

VOLVOX GLOBATOR

Copyright © Z'ev ben Shimon Halevi, 1977

Revised Edition in 2007 by Kabbalah Society

Translation © Lily Sekytová-Císařovská, 2017

ISBN 978-80-7511-372-6

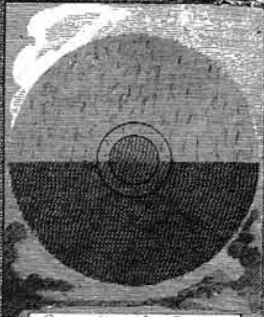
ISBN 978-80-7511-373-3 (epub)

ISBN 978-80-7511-374-0 (pdf)

Mým učitelům

The
Six Days World
of the
Creation.

1. Light divided from Darkness.

2. The Firmament is made.

3. Separation of the Earth from the Waters.

4. The Creation of the Sun, Moon, & Stars.

5. The Creation of Birds & Fishes.

6. The Creation of Man, &c.

Předmluva

Snad každý v životě zažil okamžik, kdy vzhledl vzhůru k Mléčné dráze a pocítil rozlehlost vesmíru. A někdo za nejbzdálenějšími galaxiemi rozpoznává další dimenze – neviděný řád, jenž řídí a ovládá náš svět. V každém pokolení několik lidí pronikne tímto kosmickým závojem a spatří stvoření z jeho zřídla. Jejich vize se pak pomocí kabaly předává dál, abychom mohli i my, tak jako Jákob, také uvidět onen veliký žebřík mezi nebem a zemí i zástupy Boží, které po něm sestupují a vystupují.

Londýn, jaro 5735

II. GENESE

Sedm dní stvoření, jimiž začíná Bible, vymezuje světlo čili oheň, klenbu nebeskou neboli vzduch, vodu, zemi a rostliny, tedy čtyři různé stavy hmoty a životní princip. Ty jsou potom uspořádány do kosmu, od galaxií po atomy a jejich cykly. Tento vesmír se později zaplňuje ptactvem nebeským (neboli archanděly), rybami mořskými (anděly). Šestáho dne se objevila polní zvěř (pozemské bytosti) společně s Adamem čili lidstvem. Tyto bytosti jsou duchovní jsoucná, která jsou zatím bez formy a bez látky. (Bible Bankova, 19. stol.)

Úvod

„Božím místem je svět, ale svět není místem Božím.“ Tento kabalistický výrok zřetelně praví, že i když je Bůh přítomný v bytí, je současně od bytí zcela oddělen. Toto tajemství imanence a transcendence leží tam, kde se Bůh a svět setkávají v důvěrném a vzájemném poznání. Je to zázrak, který je základem pro kabalistický pohled na vesmír.

V dávných dobách se kabala rozdělila na dvě části: dílo vozu¹ a dílo stvoření.² Dílo vozu se zabývá lidskou povahou³ a způsoby pronikání do nejhlubších i nejvyšších rovin vnitřního vesmíru člověka.⁴ Předmětem těchto úvah je člověk. Druhá část – dílo stvoření – zkoumá vnější vesmír čtyř světů, jejich původ, ustrojení a funkci ve vztahu k člověku a Bohu. A to je tématem této knihy.

Při studiu vesmíru se kabalisté pohybovali mezi opěrnými pilíři zjevení a tradice. Jejich práce se zakládala na Bibli a na poučení duchovních učitelů. Ze spojení psaných a ústních sdělení pak přicházelo přímé poznání toho, co bytí je, bylo a bude až do konce dnů, pokud si to ovšem kabalista zasloužil.

O ústním propojení lze říci jen málo, protože toto zprostředkované vědění je zcela závislé na subtilním vztahu učitele a žáka. Avšak mnohé lze pochopit z tradice písemné, neboť každá doba vytvořila svou versi neměnného učení. Nicméně líčení starých kabalistů je často možné číst jen s obtížemi, a to nejen proto, že mluví o světech mimo dosah přirozeného pohledu, ale také proto, že jsou napsána jazykem příslušné

---

¹ מעשה מרכבה – Maase merkava

² מעשה ברשית – Maase berešit

³ viz Halevi, Z'ev ben Shimon: Adam and the Kabbalistic Trees (Kabbalah Society/Tree of Life Publishing, 2006)

⁴ Halevi, Z'ev ben Shimon: The Way if the Kabbalah (Gateway Books, 1976, Kabbalah Society, 2007)

školy i období. A tak jsou alegorie dávných apokalyps a metafyziky středověku dnešním lidem takřka nesrozumitelné, pokud nemají klíč ke kabalistickému učení.

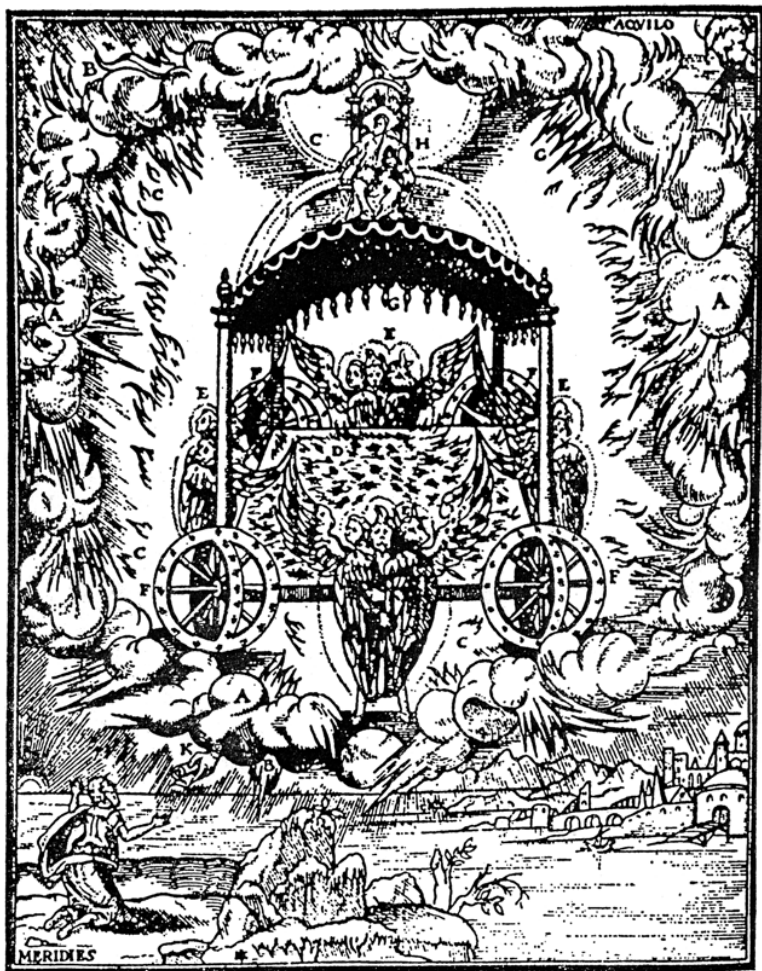
Takovým klíčem je a vždy byl sefirotický strom. Toto zobrazení všech věcí vyvolaných, stvořených, utvářených a učiněných je objektivní podobou projevovaného vesmíru v každé rovině. Využívám této pomůcky i v tomto nástinu a pokusím se vypočítat všeobecný obraz světa na základě starobylých i moderních zjištění. Jazyk této knihy patří naší době a její hloubku omezují hranice mého porozumění tomu, čemu jsem se v kabale učil.

Místem člověka je svět. A člověk jako podoba Boží má největší možnost zpřítomnit Boží imanenci ve vesmíru. Svět skýtá člověku podmínky pro usilování k dokonalosti a člověk na oplátku dopomáhá světu k dovršení, aby se tak opět spojilo to, co bylo rozděleno. V tomto vzájemném poznání se imanence setkává s transcendentí v místě Boha.

וַיִּקֶץ יַעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אֲבֵן יֵשׁ יְהוָה בְּמָקוֹם הַזֶּה
וְאֲנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי: וַיִּירָא וַיֹּאמֶר מִה־נֹּרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה
אֵין זֶה כִּי אִם־בַּיִת אֱלֹהִים וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמַיִם:

Tu procitl Jákob ze spánku a zvolal: „Jistě je na tomto místě Hospodin, a já jsem to nevěděl!“ Bál se a řekl: „Jak hrůznou bázeň vzbuzuje toto místo! Není to nic jiného než dům Boží, je to brána nebeská.“

(GENESIS 28, 16–7)

1. EZECHIELOVA VIZE

Prorok uviděl v mystickém stavu tento obraz čtyř kabalistických světů. Dole je přirozený svět, který představuje Vůz a jeho čtyři kola, jehož cykly někdo nazývá astrální svět. Nahoře je nebeský trůn, symbol říše ducha, na kterém sedí Adam Kadmon, ohnivý člověk, božská podoba Boží. Z této postavy původně vzešlo lidstvo. Podle ústní židovské tradice Adam Kadmon předchází duchovnímu Adamovi z knihy Genesis. (Bible Bearsova, 16. stol.)

---

1. Symbol a skutečnost

Jak popsat nepopsatelné? Je to nemožné, a přece o to usilují mystikové všech tradic navzdory tomu, že se jim to nepodaří, že vytvoří pouze mdlý paobraz toho, co nám může dát jedině přímá zkušenost. Proč o to tedy usilují? Proto, že kdyby neukázali, že i v neviditelných říších vládne řád a účel, neměl by přirozený člověk žádnou vědomou představu o nadpřirozených světech. Naše poznání je sice možná velmi zamlžené, ale nevědět vůbec nic, znamená totéž, co vězet v nejhlubší temnotě, kde vládne strach a zmatek. Každý přirozený člověk to zná z vlastní zkušenosti, když v temné noci dorazil na neznámé místo. A právě v takové situaci se ocitá obyčejný člověk, když během svého života nebo po něm proniká do dalšího světa.

Po celé věky se mystikové, kabalisty nevyjímaje, nepřetržitě snaží popsat světy mimo dosah našich přirozených smyslů. Někdy prostřednictvím mýtů, jindy za pomoci důmyslné metafyziky. Všechny prostředky jsou však nutně nedostatečné, protože realitu pouze zastupují. Občas sice uspěly, ale z nesprávných příčin, když lidé bez porozumění považovali symboliku za skutečnou věc. Právě proto je třeba v průběhu času neustále vytvářet nové analogie, abychom se mohli osvobodit od opotřebovaných představ, které začnou pohledu spíše bránit, než aby klenuly most mezi přirozeným a nadpřirozeným.

Nejstarší formulace vyšších světů v kabale je biblická. V prvních kapitolách se líčí stvoření vesmíru v mýtu, jenž obsahuje velmi přesné vylíčení procesu odvíjení z věčného až k přirozenému světu. Talmud nebo rabínské komentáře k Bibli jsou plny odkazů na tuto zakládající kosmologii. Úplný systém ovšem neexistuje a neprůhledné alegorie často zastírají smysl toho, co je naznačeno. Klasické pobiblické dílo *Sefer Jecira*¹ (Kniha utváření) vykládá obraz světa kombinací astrologických

---

¹ סֵפֶר יְצִירָה – Sefer J'cira

termínů s písmem, číslem, abecedou, anatomií a místopisem. Její obraznost je celistvá a spleť a na svou dobu jedinečná.

Totéž platí o *Sefer ha-Zohar*¹ (Kniha jasu), jejíž texty sahají od nejdůmyslnější metafyziky k prosté lidové víře. Bezprostředně po skončení středověku vybírali kabalisté z těchto dřívějších formulací, co se dalo, a vytvářeli vlastní verze světů nad námi a jejich fungování. Nejproslulejším kabalistou z této doby je Jicchak Lurija a jeho hlavní myšlenky jsou dodnes živé, i když je kabalisté východní Evropy značně pozměnili.

Naše práce se opírá o předlurijánský pohled. Je snad méně důmyslný než Lurijův model, ale lépe ověřitelný v teorii i praxi: tuto pravdu můžeme snadno vyzkoušet ve vztahu k tělu a psychice, protože vnímat tělo a psychiku je mnohem snazší než vnímat předmět této knihy. A zde se opět vynořuje otázka: Jak popsat nepopsatelné?

Odpověď zní, že vše, co bude následovat, je syntézou podobenství, amalgámem kabalistických zobrazování toho, co je vesmír, jak funguje a jaký je jeho smysl. Nic z toho, co je řečeno, není víc než symbol skutečnosti, kterou přirozená mysl nemůže nikdy obsáhnout. Avšak posune-li se chápání, pozvedne-li se čtenářovo vnímání, pak se možná podobenství rozplyne, aby onu realitu zjevilo.

---

¹ סֵפֶר הַזוֹהַר – Sefer ha-Zohar

BŮH

אתה, הוא עד שלא נברא העולם. אתה הוא משנברא
העולם. אתה הוא בעולם הזה. ואתה הוא לעולם הבא.

Byl jsi před stvořením světa,
jsi od stvoření světa,
jsi na tomto světě
a budeš ve světě, jenž přijde.

(RANNÍ MODLITBA)

2. Počátky

Na tomto obrázku je vidět, jak středověcí rabíni chápali vznik bytí. Nahoře je hebrejské slovo ajin, jež znamená nic, nicota. Pod ním jsou slova Ejn sof neboli nekonečnost, stav bez konce. Těmito výrazy se vymezovalo absolutno. Ohnivý kruh symbolizuje vůli Boží hlavy, která se stáhla, aby se mohla objevit prázdnota, v níž mohlo vzniknout bytí. To se projevilo v deseti emanacích, které se měly stát strukturou a dynamikou čtyř světů, jež se nakonec vyvinou. (James Russell, 20. stol.)

---

2. Před počátkem

Transcendentní Bůh se v kabale nazývá AJIN.¹ AJIN znamená nic. AJIN je mimo bytí, od všeho oddělen. AJIN je absolutní nic.

AJIN není ani nahoře, ani dole. AJIN není ani nehybnost, ani pohyb. AJIN není nikde, neboť AJIN není.

AJIN je nezvučnost, ale není to ticho. AJIN není ani prázdnota, a přesto z nuly nejsoucnosti AJIN pochází jednička EYN SOF.²

Hebrejské EYN SOF znamená nekonečno. Tak jak se má jednička k nule AJIN, je EYN SOF absolutní vše vůči absolutnímu nic AJIN.

Transcendentní Bůh je AJIN a imanentní Bůh je EYN SOF. Nic a všechno je totéž.

Absolutno nemá kromě označení AJIN a EYN SOF žádné další přívlastky. Bůh je Bůh a neexistuje nic, co by se s Bohem mohlo srovnávat.

Tradice vypráví, že Bůh zatoužil Boha spatřit, a tak Boží vůle, symbolizovaná světlem, zazářila nikde a všude. A takto se nekonečné světlo vůle EYN SOF ÓR³ stalo vševědoucím po celém absolutním všem. Aby mohl Bůh Boha spatřit, přikázal první oddělení od vševědoucího Boha. Vypráví se, že absolutní vše se stáhlo, aby vytvořilo místo, kde by se mohlo projevit zrcadlo bytí.

---

¹ עין

² אין סוף

³ אין סוף אור

Upřádněné místo bylo konečné, protože je vymezoval vztah k absolutnímu všemu, v němž bylo obsaženo. Tento skutek stažení, kontrakce *cimcum*,¹ s sebou přivodil prázdnotu neprojeveného bytí, jež podle tradice měla velikost tečky bez rozměrů uprostřed absolutna.

Neprojevené bytí je místem prázdnoty. Naprosto se liší od nicoty אַיִן, protože je věcí, ačkoliv je negativem věci, podobno prázdnotě v duté kouli. Tato podmínka musí existovat, aby se v ní mohlo zrodit pozitivní bytí.

Boží vůle, která obklopovala upřádněný prostor v symbolu EḲN SOF ÓR, začala podle některých kabalistů pronikat do prázdnoty neprojeveného bytí jako světelný paprsek. Tím se do ohniska dostaly tři faktory, které prázdnotu utvořily. Prvním byla absolutní vůle, druhým čin, jenž ji uskutečňuje, a třetím omezení, které tuto událost ohraničuje a obsahuje. Někteří kabalisté nazývají tyto tři principy působící uvnitř EḲN SOF ÓR, třemi *cachcachot*,² třemi skrytými zářemi.

Cachcachot byly skryté kořeny toho, co se nakonec stalo prvním z několika řádů hlavních zákonů, jež budou ovládat bytí. Způsobily procesy expanze a kontrakce, na které dohlížela vůle. Kabalisté je někdy považují za původní skutky milosti a přisnosti, které působí pod přímým dohledem absolutna. I když tyto skryté záře ležely vně bytí neprojeveného i projeveného, hluboce ovlivnily povahu vesmíru, který je výsledkem jejich vzájemného střetávání, neboť se zrodil z vůle EḲN SOF.

Toto zrození nastalo, když EḲN SOF ÓR začalo pronikat okrajem prázdnoty. Při prvním proniknutí světelného paprsku vůle *kav* hranicí mezi EḲN SOF a prázdnotou nastalo oddělení bytí od absolutna, protože při zrodu pozitivního bytí bylo EḲN SOF skryto za projevením. Proto se EḲN SOF někdy nazývá Skrytost skrytého.

První projevení na obvodu prázdnoty bylo pojmenováno Prvotní koruna. Má mnoho dalších jmen jako Ukrývač skrytého, Bílá hlava a Koruna korun. Většině kabalistů je známa pod Božím jménem עַהְבֵּה³ – JÁ JSEM tam, kde absolutno umožnilo bytí být.

Tato manifestace božské podstaty, tedy první světlo neboli první se-fira, je semenem všeho, co bylo, je a bude. Je světlem, z něhož emanují

¹ צמצום

² צחצחות

³ אהיה

všechna ostatní světla – sefiry (či hebrejsky sefirot). Svou polohou na rozhraní mezi absolutním a relativním vesmírem udržuje v rovnováze celý svět. Dokud vůle E₁N SOF ÓR nepronikne do prázdnoty a nevyzáří projevené bytí, zůstává Prvotní koruna neuskutečněnou možností všech věcí.

Když Bůh přikázal, aby se zrodil svět, semeno se uchýtilo a rostlo dolů do kmene, větví a plodů Božího stromu, jenž bude působit jako prostředník mezi světem a Bohem.

3. DRÁHA SVĚTLA

Deset Božských principů je tu uvedeno hebrejskými jmény, čerpanými z Bible. Keter znamená Koruna, Chochma je Moudrost a Bina Porozumění, zatímco Chesed je Lásky či Milost, Gevura je Síla a Tiferet Krása. Podle významu kořenů hebrejských slov jsou poslední čtyři Necach čili Trvání a Hod Sláva, Jesod je Základ a Malchut Království. Tyto názvy mají mnoho různých interpretací, nicméně jejich podstata zůstává z filosofického pohledu stejná.

---

3. Projevení

Když Bůh rozhodl, aby paprsek světla pronikl za Prvotní korunu projeveného bytí a pokračoval dále do středu prázdnoty, vyvolalo vzájemné působení tří cachcachot další proces. Byl to zákon, který vznikl postupováním od bodu odloučení od absolutna k bodu plného projevení, tedy od stupně semene k vzrostlému stromu, jehož plody jsou semenem další generace.

Tato fázovitá progrese nastává účinkem skrytého vlivu tří cachcachot na tok světla, a to takto: Prvotní koruna je ve stavu dokonalé rovnováhy. Ale impulsem k emanaci, který přichází z vůle Boží, se dostává pod cachcach, neboli jas činu, a tím se stává expansivním principem síly. Aby však tento aktivní aspekt příliš neroztáhl vynořující se vesmír, musí jej tlumit omezující záře.

Když se vytvořila prvotní trojice vyzařování, přikročil paprsek světla k opakování tohoto procesu, neboť vůle dopustila, aby se po trojicích naplňovaly další fáze expanze a kontrakce. Těsně před skončením tohoto pohybu rozptýlila vůle paprsek světla ve středu prázdnoty v to, co bychom mohli nazvat plně projevenou syntézou všeho, co se odehrálo předtím. Světelný paprsek, jenž dosáhl středu prázdnoty, se nyní jeví jako řada světél nazvaných sefiry.¹ Některá světla jsou aktivní, jiná pasivní a některá jsou v klíčových bodech rovnováhy. Jsou projevem Boží vůle vyzářené do bytí.

Někteří kabalisté chápou tuto řadu sefir jako nádoby, kde každá nižší sefira přijímá vůli vyzařující z vyšší sefiry a předává ji sefíře dole. Zde začíná spletité studium metafyziky, kterým kabalisté usilují pochopit přírodu a fungování toho, co začalo být pojímáno jako Boží svět vyzařování v prázdnotě neprojeveného bytí.

---

¹ ספירה

Nejnámější z metafyzických formulací postupného pohybu světelného paprsku je sefirotický strom života. Je úplnější než třeba schéma světél a nádob, kde jedno je uvnitř druhého jako řada v sobě ukrytých jader a skořápek. Sefirotický strom obsahuje všechny zákony, které ovládají projevený vesmír. Zakládá se na vzájemném působení tří cachcachot a na stupních sefirotického postupu od prvopočátku bytí až po jeho rozptýlení a návrat ke zdroji EYN SOF.

Někteří kabalisté nazývají zákon počátku, postupu a rozptýlení velkou oktávou, protože je velmi zřetelný v analogii s hudební durovou stupnicí. Vysoké Do je zde Prvotní korunou, druhá nota je aktivní, třetí pasivní. Po Do-Re-Mi přichází půltónový interval, který kříží přímo zasahující vůle. Vůle zasahuje, aby pomohla impulsu přejít k další aktivní notě, fázi Fa. Oktáva pak postupuje k Sol, k notě pasivní formy. A opět toku napomáhá zásah vůle, jenž přenáší vyzářování dále k aktivnímu La a pasivnímu Si. V tomto bodě přichází poslední půltónový interval, který se plní vůlí těsně před tím, než se impuls rozplyne v posledním Do. Takovýto postup lze vidět i v lineárním uspořádání světelného paprsku, avšak nejčastější formulací bývá diagram sefirotického stromu.

Strom tak, jak je, ukazuje velmi názorně, jak se dva prvotní zákony triády a oktávy kombinují při skladbě Božího, avšak relativního světa vyzářování. V tomto vzájemném podílení je Do Prvotní koruny bodem rovnováhy, a tak ve schématu působí jako opěra vůle, zatímco tóny Re a Mi přebírají aktivní a pasivní roli napravo a nalevo od středního bodu. Toto trio vytváří takzvanou nebeskou triádu vévodící třem pilířům, jež se mají vyvinout vlivem tří cachcachot a procesu vyzářování. První půltónový interval je umístěn přímo pod Korunou, ale nepovažuje se za skutečný tón z důvodů, které vyplynou až později. Působí nicméně jako transformátor mezi nebeskými tóny a další dvojicí Fa a Sol. Tyto sefiry jsou umístěny v řadě se dvěma horními sefirami a vytvářejí středové body na vnějších funkčních pilířích, které se vynořují. Středová sefira opět nemá žádnou zjevnou roli kromě toho, že jako nádoba přijímá vše, co je, a předává je dál tomu, co bude. Opět zde dva tóny přebírají svá místa na sloupech síly a formy a tím dovršují třetí dvojici funkčních sefir. Ty zas tvoří dvě malé triády, a to jednu se středovou sefirou nahoře a jednu s půltónovou sefirou dole, která naplňuje interval. Kromě toho vytvářejí velikou triádu s nejnižším Do. Schéma stromu je úplné propojením různých sefir podle zákona triád, aby se